

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Camilli De Lellis Fvndatoris Religionis Clericorum Regvlarivm Infirmis Ministrantivm

Cicatelli, Sanzio

Antverpiæ

Cap. IV. Quàm sit necessarium accersere tempori Religiosos ad succurrendum moribundis. Exemplorum aliquot, ad commonstrandum quanti id referat, recensio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37267

CAPVT IV.

Quàm sit necessarium accersere tempore Religiosos ad succurrendum moribundis. Exemplorum aliquot, ad monstrandum quanti id referat, recensio.

CVM tota hominis Christiani salus aut damnatio ab extrema vitæ periodo vel benè vel malè conclusa pendeat, semperque & in æternum manere arbor, vbi cumque ceciderit, debeat, siue ad Austrum, siue ad Aquilonem, quemadmodum à Sapiente dictum est; propterea Pater noster Camillus, cognito quanti id esset momenti, grauer eorum vicem dolebat, qui vel ne infirmis pauorem incuterent, vel quouis alio respectu ab accersendis tempestiuè Religiosis abstinerent, sed tum dumtaxat eos accerserent, cum aut facultas loquendi amissa esset, aut tantum in eos dæmon accepisset dominatum, vt vix locus iis adiuuandis relictus foret. Ac propterea dicere solitus erat, hanc maximam esse persecutionem ac deceptionem, quam comminisci aduersus Congregationem potuerit diabolus, vt absolutum se redderet campi dominum, & victoriam de plurimis animabus sine certamine & puluere obtineret.

Atque

Atque vt eorum quæ bonus Pater dicebat veritas liquidò cognoscatur, paucula de multis exempla breuiter commemorabo, quæ nostris in hoc genere occurrerunt, ex quibus dilucidè cerni poterit, quàm sit moribundis necessaria virorum spiritualium præsentia, & ante omnia, eorumdem tempestiua ad infirmos euocatio. Genux cum per viam quamdam nostri transirent, ecce ad feminam agentem animam subitò reuocantur: confestim igitur cubiculum eius ingressi, offendunt ad vltima redactam, & catarrho insuperfic oppressam, vt proferre verba vix posset. Interrogata ergo à nostris, vt solet, nullusne in conscientia restaret peccati scrupulus, quo se, antequam vsu amitteret sensuum, liberari ex peteret, respondit: *Pater mi, Deus te huc misit ad salutem meam; scias enim triginta minimum annos iam præterisse, ex quo non credidi mysterium Hostiæ sacratissimæ in altari, semperq; à confitendo me prohibitam esse verecundia: tum Pater maiorem in modum indolens, tam parum sibi suppetere temporis tam graui in necessitate, iuuat quantulumcumque potest, & peccata confiteri iubet. Verùm ipsa moribunda non tantum habuit spatij, quantum vt quinquies sanctissimum Iesu nomen inuocaret, quin grauissimo peccati sui dolore atque planctu correpta in alteram*

V vitam

vitam emigrarit, Patre interim supra modum
 attonito de præsentissimo illius animæ peri-
 culo, quæ sine dubio in æternam damnatio-
 nem, si tantillum succurrere Pater distulif-
 set, præceps ibat. Alia quædam vetula Bo-
 noniæ in extremo animæ conflictu sic plan-
 gebat, sic cruciabatur animo, vt suspicionem
 Patri mouerit, eam non integrâ prorsus &
 impollutâ esse conscientiâ, de quo interroga-
 ta respondit: *Heu mihi, Pater, quàm est ve-
 rum quod mihi dicis! Nam triginta duo sunt
 anni, cum vna filia mea in peccatum lapsa ve-
 rum gessit: postquam autem peperisset, ego, nec
 delictum in lucem prodiret, filiolum absque
 Baptismo in puteum abieci, nec vnumquam id fa-
 cinus confessa sum.* Igitur confiteri è vestigio
 aggressa est, vixq; fecerat Confessione finem,
 cum luctu & mœrore plena vitam deseruit.
 Alia rursus Romæ, similibus in vitæ angu-
 stiis mortem expectans, vni è nostris, qui il-
 lam ad benè moriendum adiuuabat, dixit:
*Pater mi, viginti iam abiere anni, quibus totis,
 ego huius quem hîc vides (erat ille præsens)
 fui concubina; ac licet quauis die Dominica
 Confessionis & Communionis Sacramentis usa
 sim, peccatum tamen illud numquam aperui.* Il-
 la ergo, vix suppetente tempore quo actus
 doloris, quos eam Pater edocebat, discere
 & expromere valeret, statim vt sanctam re-
 cepit

cepit absolutionem, exuto corpore abiit. Quidam Romæ litterarum studiosus, annos haud minùs quindecim à Confessione Sacramento abstinerat: hic ad vitæ metam perductus induci non poterat; vt æquanimitè imminentem subiret mortem, sed prorsus statuerat obire desperatus: verùm euocati ad illum nostri tantum apud eum effecerunt, vt animæ labes Confessione tandem eluerit, nec multò post cum maximis veræ pœnitentiæ indiciis vitam exuerit: è quibus indiciis vnum hoc fuit, quòd Patre exiguum illi imponente pœnitentiam (eo scilicet consilio, vt posset antè mortem eam exsoluere) nequaquam admiserit, sed velle se multò maximam professus sit, qualem tametsi in hoc mundo exequi se posse totam diffideret, tamen absoluturum se in altero promittebat. Ita coactus fuit Pater in hoc ei facerè fatis, & grauem ei pœnitentiam iniungere, quam in charta descriptam ei præbuit, ipse autem ad collum suum alligauit, professus se ita velle coram diuino tribunali in pœnitentiæ signum comparere. Igitur cum tali pretioso monili ad pectus dependulo expirauit. Quidam vir nobilis sine Confessione moriebatur, eo tantum nomine, quòd nollet magnam librorum prohibitorum copiam tradere, quos habebat charissimos, & omnes

308 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
benè compactos & inauratos. Nostri ad eius
accedentes lectum, inuenerunt eum, licet iam
iam morientem, corde & linguâ semper istis
affixû libris: quicum aliquamdiu colluctati,
tandem cum diuino adiutorio ad Confessio-
nem perduxerunt: deinde cum non posset
temporis penuriâ signum aliud poenitentiae
commonstrare, permisit, urgente Patre, com-
buri in sua praesentia vnum è libris omnibus
sibi charissimum, hoc est, Aretinum: cuius
adustionem (cum Pater sigillatim auulsum
quodque folium in ignem mitteret) tanto
suo cum dolore respectabat moriens, vt flen-
do & suspirando diceret: *Heu, mi Pater, quan-
tum diabolus cordi meo inurit dolorem, dum
exuri librum istum video!* Postquam verò to-
tus exustus fuit, tam æquo fuit animo, vt Pa-
trem benignissimè amplexans dixerit: *Plus
fecit tua Reuerentia, mihi persuadens vt hunc
librum adurerem, quàm Alexander Magnus
fecerit mundum subiugans vniuersum.* Post-
eà cum tandem constituisset, vt statim à sua
morte omnes isti libri vel traderentur, vel
amburerentur, sancto perunctus Oleo, haud
inuitus, immò optimè contentus, mortem
obiit. Alius quidam moribundus, arte auri-
fex, & litterarum omnium expertus, circa om-
nia sanctæ Fidei mysteria, & speciatim circa
sanctissimæ Trinitatis, valdè minutim ten-
ta-

tatus fuit : vnde respondere tentationi volens, ad tantam redactus est confusionem, vt inciperet quasi vacillare : sed nostris ad eum profectis, maiores animos ex eorum resumpsit præsentia : à quibus admonitus, vt nihil amplius iisdem tentationibus responderet, sed animum tantummodò ad meditationem sanctæ Christi Passionis applicaret, nihil repugnans obediuit. Itaque expedita hoc modo anima, è difficili quæstionum labyrintho ad alteram vitam feliciter transit. Ex his igitur exemplis clarè perspicitur, quàm necessaria sit Religiosorum societas atque præsentia, adeoque sollicita eorundem ad infirmos (vti Camillus desiderabat) euocatio, qui & manifestum esse dicebat maligni spiritus dolum, existimare infirmos ex virorum spiritualium præsentia pauorem concepturos; immò potiùs consolationem, inquebat, & alacritatem. Sed etiam si ita esset, vt aliquem pauorem conciperent, solebat idem dicere, rationem animæ habendam potiùs quàm corporis, aut cuiuscumque ipsorum timoris ac pauoris : præsertim cum firmus certi, diuinam bonitatem suis seruis in illo vltimo actu tantam indere gratiam & dexteritatem, vt non modò non territent, sed etiam ac longè magis suauiter quodammodo & scita venustate ad eos, quò velint, per-

trahendos consolentur, atque exhilarent. Ita
 aliquando cuidam è nostris Patribus accidit,
 dum viri nobilis extremo agoni assisteret,
 Hunc nobilem ita dæmonium mutum ad-
 strinxerat, & quasi elinguem reddiderat, ut
 multis Religiosis, qui eum consolatum &
 exhortatum ad Confessionem venerant, ne
 verbo quidem vno responderet. Rebus ita
 habentibus, ad nostros tamquam ad vlti-
 mum remedium recursum est. Illi ergo (qui
 ad hanc vsque horam, præ metu ne illum
 terrefacerent, intromissi non fuerant) mori-
 bundo appropinquantes, in statu iam dicto
 cum eum reperissent, Pater animaduertens,
 nullo prorsus modo adduci eum posse ut
 spiritualia loquentibus aures daret, versara-
 tione sermonem de hilaribus aggreditur, de
 venationibus, de aquis frigidis, de hortis, at-
 que inter alia sciscitatur, num illi gratum
 foret resonante testudine musicos audi-
 re cantus. Ad hanc vocem aperit infir-
 mus oculos, & respondet gratum fore. Igi-
 tur confestim vnus è domesticis aduoca-
 tus est, quo pulsante & canente captat Pater
 occasionem dexterè aggrediendi sermonem
 de cæli gaudiis, de gloria Beatorum: fuitque
 eiusmodi per Dei gratiam hæc sermocina-
 tio, ut serio expergefactus infirmus è morti-
 fero suo veterno, tandem cum planctu ania-
 rissimo

rissimo Confessionem instituerit, Eucharisti-
 am sumpserit, Oleo sancto inunctus fuerit,
 & breuè postea ad Dominum transierit. Ecce
 quomodo Religiosi nec contristant, nec ter-
 rificant, sed potius exhilarant, & infirmorum
 mororem leuant. Id quidem verum esse fa-
 teor, voluisse Camillum, vt sui pro offerenti-
 bus se occasionibus scirent & ferro nonnum-
 quam vti, & minarum flammæ, & verbo-
 rum acrimonia, quibus etiam non pauci ad
 Deum sunt conuersi. Exemplo erit vir qui-
 dam nobilis & egregius Centurio, qui vt ge-
 nerosus minimeque degener haberetur, at-
 que vt animi inuicti, & ab omni mortis metu
 remotissimi censeretur, neque confessus erat,
 neque volebat confiteri. Itaque adducti ad
 illum nostri, offenderunt eum in præsentissi-
 mo esse mortis periculo, sed ita obstinatum,
 vt ob dictâ causam non videretur operæpre-
 tum ei Confessionis facere mentionem. Cer-
 tens tunc Pater amica monita nihil apud il-
 lum habere ponderis, aliam statuit insilere
 viam. Itaque magno Crucifixo è vicini tem-
 pli pulpito ad se afferri iussu, accessit cum illo
 ad moribundi lectum, & prehensam eius
 cesariem fortiter trahens, elataque voce
 eum increpans, *Aperi, inquit, oculos homo
 damnate, & aternis addicte ignibus, aperi ocu-
 los.* Nec mora, aperit ille oculos, & magnum

312 VITÆ P. CAMILLI DE LELLIS
illum atque sanctissimum Crucifixum cor-
ram se videns ita territus est, vt hoc aspectu
ad cordis eius intima penetrante totus muta-
tus, à Patre poposcerit, vt per eiusdem Do-
mini amorem pro se in Cruce mortui, de pec-
catis confitentem audire vellet. Quod cum
extemplò Pater fecisset, ac præterea sanctissi-
mum ei Viaticum extremamque Vnctio-
nem statim exhiberi mandasset, ille his per-
functus munitusque mysteriis, ex hac vita
multis cum lacrymis emigravit.

C A P V T V.

Quedam alia exempla eòdem spectantia.

SEd quoniam similiarum exemplorum plu-
rima mihi relinquenda sunt, quorum vel
centena referre possim, ego qui longos in his
discursus sponte declino, tantum in præsen-
tia quædam alterius generis commemorabo,
hoc est, hominum in peccatis suis obstinato
non confitendi animo mortuorum: ad quos
si aduocati tempestiuè fuissent Religiosi,
quemadmodum Camillus desiderabat, haud
difficile fuisset eos cum Dei auxilio tantis
malis eximere, vt in supradictis ostensum est:
sed cum id factum non fuerit, ita mortui
sunt, vt nunc monstrabitur. Clemente Octa-
uo Pontifice, quidam famulus Romæ extra
portam